

Nr 113.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till lag om fortsatt giltighet av allmänna förfogandelagen den 22 juni 1939 (nr 293); given Stockholms slott den 25 februari 1944.

Under åberopande av bilagda i statsrådet och lagrådet förda protokoll vill Kungl. Maj:t härmed, jämlikt § 87 regeringsformen, föreslå riksdagen att antaga härvid fogade förslag till lag om fortsatt giltighet av allmänna förfogandelagen den 22 juni 1939 (nr 293).

GUSTAF.

Axel Gjöres.

F ö r s l a g

till

L a g

**om fortsatt giltighet av allmänna förfogandelagen
den 22 juni 1939 (nr 293).**

Härigenom förordnas, att allmänna förfogandelagen den 22 juni 1939¹, vilken jämlikt lag den 17 juni 1943 (nr 403) gäller till och med den 30 juni 1944, skall äga fortsatt giltighet till och med den 30 juni 1945.

---

¹ Senaste lydelse, se SFS 1940:168, 1941:394 och 1942:251.

*Utdrag av protokollet över folkhushållningsärenden, hållet inför
Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott
den 11 februari 1944.*

Närvarande:

Statsministern HANSSON, statsråden PEHRSSON-BRAMSTORP, WIGFORSS,
MÖLLER, SKÖLD, QUENSEL, BERGQUIST, BAGGE, ANDERSSON, DOMÖ, RO-
SANDER, EWERLÖF, RUBBESTAD.

Efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter anför t. f. chefen för folkhushållningsdepartementet, statsrådet Rosander.

Allmän förfogandelag utfärdades den 22 juni 1939 (nr 293) och gällde ursprungligen till och med den 31 mars 1940. Lagens giltighetstid har förlängts genom lagar den 30 mars 1940 (nr 168), den 13 juni 1941 (nr 394), den 15 maj 1942 (nr 251) och den 17 juni 1943 (nr 403), sista gången för tiden till och med den 30 juni 1944. I samband med förlängningarna av giltighetstiden hava vissa ändringar vidtagits i lagen.

För att lagens materiella bestämmelser skola träda i tillämpning erfordras särskilt förordnande därom. Sådant förordnande må meddelas vid krig eller krigsfara, vari riket befinner sig, eller eljest under utomordentliga, av krig föranledda förhållanden. Förordnande meddelas av Kungl. Maj:t med riksdagens samtycke, dock att, när riksdagen ej är samlad, provisoriskt förordnande må meddelas av Kungl. Maj:t. Genom kungörelse den 6 september 1939 (nr 624) meddelade Kungl. Maj:t förordnande, varom nyss är sagt, att gälla tills vidare, vilket förordnande riksdagen i skrivelse den 7 oktober 1939 (nr 9) förklarade sig gilla. Förordnandet är alltjämt gällande.

Beträffande allmänna förfogandelagens innehåll må här allenast erinras om att enligt lagen Kungl. Maj:t äger — där så finnes erforderligt för att inom riket eller inom visst område av riket tillgodose behovet av förnödenhet, som är av vikt för befolkningen eller produktionen, eller för att bereda tillgång till förnödenhet, som är behövlig för krigsbruk eller annat ändamål av betydelse för det allmänna — föreskriva skyldighet för ägare eller innehavare av sådan förnödenhet att avstå densamma till kronan. Vidare äger Kungl. Maj:t för behov, som nyss är sagt, föreskriva att beslag skall läggas å förnödenhet som i det föregående avses, varjämte Kungl. Maj:t äger i vissa andra hänseenden förfoga över fastigheter, anläggningar, transportmedel m. m. För egendom, som avstås till kronan eller eljest ställes till

kronans förfogande eller upplåtes till dess begagnande, utgår ersättning efter grunder, som i lagen föreskrivas.

*Departement-
schefen.*

Under rådande förhållanden föreligger uppenbarligen alltjämt behov av det Kungl. Maj:t genom allmänna förfogandelagen lämnade bemyndigandet att, där viktiga samhällsintressen det kräva, genomföra förfoganden som i lagen avses. Lagens giltighetstid torde därför böra ytterligare utsträckas, förslagsvis till och med den 30 juni 1945.

På grund härav har inom folkhushållningsdepartementet upprättats förslag till lag om fortsatt giltighet av allmänna förfogandelagen den 22 juni 1939 (nr 293).

Föredraganden hemställer härafter, att lagrådets utlåtande över ifrågasvarande lagförslag, av den lydelse bilaga vid detta protokoll utvisar¹, måtte för det i § 87 regeringsformen omförmälda ändamålet inhämtas genom utdrag av protokollet.

Denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan bifaller Hans Maj:t Konungen.

Ur protokollet:
Siv Schiöler.

---

¹ Denna bilaga, vilken är likalydande med det vid propositionen fogade lagförslaget, har här uteslutits.

Utdrag av protokollet, hållet i Kungl. Maj:ts lagråd den 22 februari 1944.

N ä r v a r a n d e:

justitieråden ALSÉN,
LIND,
regeringsrådet EKLUND,
justitierådet ERICSSON.

Enligt lagrådet den 19 februari 1944 tillhandakommet utdrag av protokoll över folkhushållningsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet den 11 februari 1944, hade Kungl. Maj:t förordnat, att lagrådets utlåtande skulle för det i § 87 regeringsformen omförmälda ändamålet inhämtas över upprättat förslag till *lag om fortsatt giltighet av allmänna förfogandelagen den 22 juni 1939 (nr 293)*.

Förslaget, som finnes bilagt detta protokoll, föredrogs inför lagrådet av t. f. byråchefen för lagärenden i folkhushållningsdepartementet hovrättsrådet Ingvar Lindell.

Lagrådet lämnade förslaget utan erinran.

Ur protokollet:

Bertil Crona.

*Utdrag av protokollet över folkhushållningsärenden, hållet inför
Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott
den 25 februari 1944.*

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena GÜNTHER, statsråden PEHRSSON-BRAMSTORP, WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, ERIKSSON, QUENSEL, BERGQUIST, BAGGE, ANDERSSON, DOMÖ, GJÖRES, EWERLÖF, RUBBESTAD.

Efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter anmäler chefen för folkhushållningsdepartementet, statsrådet Gjören, lagrådets den 22 februari 1944 avgivna utlåtande över det den 11 februari 1944 till lagrådet remitterade förslaget till *lag om fortsatt giltighet av allmänna förfogandelagen den 22 juni 1939 (nr 293)*; därvid föredraganden hemställer, att förslaget, som av lagrådet lämnats utan erinran, måtte jämlikt § 87 regeringsformen genom proposition föreläggas riksdagen till antagande.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdade hemställan förordnar Hans Maj:t Konungen, att till riksdagen skall avlåtas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Sven Persson.